

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

13 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nadejda Toma,

Judecători

Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,

Victor Boico,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscriptie Bălți, Formusatii Andrei și de partea vătămată Bortă Ion, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 23 decembrie 2021, în privința inculpatului

Paduca Mihail XXXXXX.

	<i>Termenul de examinare,</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>05.03.2018 - 30.01.2019,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>21.02.2019 - 23.12.2021,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>12.04.2022 - 13.06.2022.</i>

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit,

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț din 30 ianuarie 2019, procesul penal în privința lui Paduca Mihail, învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (1) Cod penal, a fost încetat ***în legătură cu existența hotărârii organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane, pentru aceeași faptă de neîncepere a urmăririi penale și există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.***

Acțiunea civilă înaintată de Bortă Ion privind încasarea prejudiciului material și moral a fost respinsă, ca neîntemeiată.

Sechestrul aplicat asupra bunului imobil cu numărul cadastral XXXXXX XXXXXX din XXXXXX XXXXXX XXXXXX, cu valoarea estimativă de 555.747 lei, ce aparține lui Paduca Mihail, a fost anulat.

A fost respinsă ca neîntemeiată solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 46,50 lei.

2. Instanța de fond a constatat că potrivit rechizitoriului, Paduca Mihail, în perioada 2010-2011, prin înșelăciune și abuz de încredere, a dobândit de la Bortă Ion mai multe bunuri, și anume: două stivuitoare cu capacitatea fiecărei a câte 3 t. și costul de 5000 euro, în total 10.000 euro; ***două stivuitoare*** cu capacitatea a câte 6 t., la preț de 3000 euro, în total 6000 euro; ***două căsuțe pe roți (kemping)*** a câte 1000 euro fiecare, în total 2000 euro; motor pentru autoturism de model „BMW” la preț de 1000 euro; ***un set pentru vulcanizare auto la preț de 1000 euro***; un tractor de model „MTZ-82” la preț de 10.000 euro și o stropitoare pentru livezi la preț de 2000 euro, cauzându-i un prejudiciu material în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 32.000 euro, echivalentul a 515.200 lei, conform cursului valutar al BNM din 01.01.2011.

Instanța a reținut că, potrivit ordonanței de neîncepere a urmăririi penale din 06.11.2013, emisă de procurorul-adjunct al raionului Edineț, Gordilă Vitalie, în baza art. 275 Cod de procedură penală, s-a dispus neînceperea urmăririi penale la cererea lui Bortă Ion în privința lui Paduca Mihail, pe motiv că nu există faptul infracțiunii.

Totodată, nu există niciun act procedural prin care această ordonanță să fi fost casată de procurorul ierarhic superior, iar urmărirea penală a fost continuată cu întocmirea rechizitoriului și trimiterea cauzei în instanța de judecată.

Însă, conform art. 275 alin. (8) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu putea fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu putea fi efectuată și va fi încetată în cazurile în care în privința unei persoane există o hotărâre neanulată de neîncepere a urmăririi penale sau de încetare a urmăririi penale pe aceleași acuzații.

Or, procurorul, omițând faptul că nu a fost anulată ordonanța de neîncepere a urmăririi penale din 06.11.2013, ulterior a pornit urmărirea penală la 04.10.2016, contrar prevederilor art. 275 alin. (8) Cod de procedură penală.

În același timp, în plângerea din 07.10.2013, adresată IP Edineț, Bortă Ion a solicitat să fie luate măsuri față de Paduca Mihail, care, prin înșelăciune și abuz de încredere, a însușit mai multe bunuri aduse din Europa: 3 stivuitoare; 2 căsuțe pe roți (chemping); un utilaj pentru vulcanizare; un aparat profesional pentru spălătorie auto de model „Korcher”, însă, în rechizitoriu pe dosarul dat au fost indicate mai multe bunuri și anume: 4 stivuitoare; 2 căsuțe pe roți (chemping), motor pentru autoturism de model „BMW”, set pentru vulcanizare, un tractor de model „MTZ-82”, stropitoare pentru livezi.

Prin urmare, în rechizitoriu se regăsesc bunurile indicate în cererea lui Bortă Ion din 07.10.2013 și în ordonanța de neîncepere a urmăririi penale din 06.11.2013 și anume, ***3 stivuitoare; 2 căsuțe pe roți (chemping); un utilaj pentru vulcanizare;*** un aparat profesional pentru spălătorie auto de model „Korcher”, care nu se regăsește în rechizitoriul prezentei cauze. Respectiv, procurorul nu putea începe urmărirea

penală asupra ultimelor bunuri enumerate, deoarece exista ordonanța de neîncepere a urmăririi penale din 06.11.2013.

Prin ordonanța din 21.12.2018, Procurorul șef al Procuraturii Edineț, Chistruga Ion a anulat ordonanța emisă de procurorul Gordilă Vitalie din 06.11.2013, ca nefondată. Deci, urmărirea penală din 04.10.2016 a fost pornită ilegal, în baza plângerii lui Bortă Ion din 15.08.2016.

Or, se atestă prezența circumstanțelor care impun încetarea procesului, deoarece ***există o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă, de neîncepere a urmăririi penale*** la cererea lui Bortă Ion, din motiv că nu există faptul infracțiunii - ordonanța procurorului din 06.11.2013.

Potrivit art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, în cazul în care pe parcursul judecării cauzei ***se constată vreunul dintre temeiurile prevăzute de art. 275 pct. 5)-9) Cod de procedură penală, instanța prin sentință motivată în latura celor expuse, încetează procesul penal.***

Fiind stabilită încetarea procesului în partea bunurilor indicate în ordonanța din 06.11.2013, instanța ***se va expune asupra bunurilor indicate în rechizitoriu***, și anume: 4 stivuitoare; 2 căsuțe pe roți (chemping), motor pentru autoturism de model BMW, set pentru vulcanizare, un tractor de model „MTZ-82”, stropitoare pentru livezi.

Astfel, ***sunt irelevante declarațiile părții vătămate că a cumpărat bunurile indicate în rechizitoriu pentru inculpat, deoarece lipsesc careva acte***, și anume, contracte de vânzare-cumpărare, contracte de afaceri, acte de vămuire, procuri pe numele lui Paduca Mihail, deși la urmărirea penală și în cadrul cercetării judecătorești a promis că va prezenta acte pentru bunurile indicate în rechizitoriu. Aceste promisiuni se regăsesc și în ordonanța de neîncepere a urmăririi penale din 06.11.2013, motiv din care nu a fost începută urmărirea penală.

Prin urmare, ***instanța nu a stabilit că bunurile din rechizitoriu au fost procurate pentru Paduca Mihail***, care nici la urmărirea penală, nici în ședința de judecată, nu a recunoscut aceste împrejurări.

Potrivit art. 391 alin. (6) Cod de procedură penală, ***sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.***

Probele pe care și-a întemeiat învinuirea acuzarea, și anume, contractele încheiate între Bortă Ion și o companie germană, între Bortă Andrei și o companie germană, declarația de vămuire pe numele lui Ghenciu Ion, anexate la materialele dosarului ***nu dovedesc că bunurile au fost procurate*** pentru Paduca Mihail sau la solicitarea acestuia, circumstanțe în care ***nu s-a constatat că partea vătămată a fost indusă în eroare*** de inculpat.

Acuzarea nu a prezentat probe pertinente și concludente, limitându-se la declarațiile părții vătămate, care ***nu a prezentat actele de proveniență*** a 4 stivuitoare; 2 căsuțe pe roți (chemping), motor pentru autoturism de model „BMW”, set pentru vulcanizare, un tractor de model „MTZ-82”, stropitoare pentru livezi, înregistrarea lor la organele de resort, etc.

Deci, ***circumstanțele expuse supra exclud tragerea la răspundere penală*** a lui Paduca Mihail, cu încetarea procesului.

Deoarece în privința inculpatului urmează a fi adoptată o sentință de încetare, instanța va respinge acțiunea civilă înaintată de Bortă Ion împotriva lui Paduca Mihail privind încasarea prejudiciului material și moral, ca fiind neîntemeiată,

Totodată, urmează a fi anulat sechestrul bunului imobil cu numărul cadastral XXXXXX XXXXXX, situat în XXXXXX XXXXXX XXXXXXX XXXX, cu valoarea estimativă de 555.747 lei, ce aparține lui Paduca Mihail, aplicat în instanța de judecată.

Instanța nu se va expune asupra ordonanței procurorului-șef al Procuraturii raionului Edineț, Chistruga Ion, din 21.12.2018 cu privire la anularea ordonanței de neîncepere a urmăririi penale din 06.11.2013, deoarece a fost depusă de acuzare la etapa dezbaterilor judecătorești, fără a fi pusă în discuția părților, iar potrivit art. 378 alin. (1) Cod de procedură penală, în cuvântările lor, participanții la dezbateri, nu au dreptul să se refere la probe noi, care nu au fost examinate în cadrul cercetării judecătorești.

Solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare suportate de stat în legătură cu investigarea cauzei penale, în sumă de 46,50 lei, urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

3. Procurorul raionului Edineț, Podgurschi Nadejda, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la 10 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe termen de până la 5 ani, cu menținerea sechestrului aplicat asupra bunurilor și admiterea acțiunii civile înaintată de partea vătămată, cu încasarea cheltuielilor judiciare.

Apelanta a invocat că instanța de fond, contrar prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, nu a dat apreciere fiecărei probe din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar tuturor probelor în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

La baza emiterii sentinței de încetare a procesului penal, instanța de fond a pus ordonanța de neîncepere a urmăririi penale din 06.11.2013, prin care s-a dispus neînceperea urmăririi penale la cererea lui Bortă Ion în privința lui Paduca Mihail, fiind omisă că prin ordonanța din 21.12.2018 s-a dispus admiterea plângerii înaintate în adresa Procuraturii raionului Edineț de către Bortă Ion și anulată ordonanța de neîncepere a urmăririi penale.

Or, prima instanță nejustificat și neîntemeiat a conchis că, în conformitate cu art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, a fost constatat temeiul prevăzut de art. 275 pct. 8) Cod de procedură penală, că urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care în privința unei persoane există o hotărâre neanulată de neîncepere a urmăririi penale sau de încetare a urmăririi penale pe aceleași acuzații, deoarece prin ordonanța din 28.12.2018 a fost admisă cererea lui Bortă Ion împotriva ordonanței de neîncepere a urmăririi penale din 06.11.2013, fiind dispusă anularea acesteia.

Mai mult, la emiterea sentinței, instanța de fond, punând la bază ordonanța de neîncepere a urmăririi penale din 06.11.2013, urma să rețină că prin ordonanța de punere sub învinuire din 14.07.2018, Paduca Mihail a fost învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, că în perioada anilor 2010-2011, prin înșelăciune și abuz de încredere, a însușit de la Bortă Ion mai multe

bunuri, și anume: două stivuitoare cu capacitatea de 3 tone, prețul unui stivuitor fiind de 5000 euro, la preț total de 10.000 euro; două stivuitoare cu capacitatea de 6 tone, prețul unui stivuitor fiind de 3000 euro, la preț total de 6000 euro; două chempinguri la preț de 1000 euro fiecare, la preț total de 2000 euro; motor pentru autoturism de model „BMW” la preț de 1000 euro; set pentru vulcanizare auto la prețul de 1000 euro; un tractor de model „MTZ-82”, la prețul de 10.000 euro ; stropitoare pentru livezi la prețul de 2000 euro, cauzându-i un prejudiciu material în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 32.000 euro, echivalentul a 515.200 lei.

Astfel, nu toate bunurile indicate în ordonanța de punere sub învinuire au constituit obiectul examinării adresării lui Bortă Ion în anul 2013, în baza căreia a fost emisă ordonanța din 06.11.2013, după cum urmează: o stivuitoare, un motor pentru autoturism de model „BMW” la preț de 1000 euro; un tractor de model „MTZ-82” la prețul de 10.000 euro și stropitoare pentru livezi la prețul de 2000 euro, dobândirea cărora prin înșelăciune și abuz de încredere de către Paduca Mihail a fost dovedit pe deplin prin probe concludente, administrate și examinate în ședința de judecată, și anume, declarațiile părții vătămate și ale martorilor.

Or, este neîntemeiată concluzia instanței de fond că nu au fost prezentate probe că Paduca Mihail a săvârșit infracțiunea incriminată și că acuzarea nu a adus probe care să confirme dobândirea prin înșelăciune și abuz de încredere de către acesta a bunurilor părții vătămate.

Deoarece, acuzarea a prezentat ordonanța din 21.12.2018 privind anularea ordonanței de neîncepere a urmăririi penale din 06.11.2013, precum și probe care confirmă învinuirea, și anume, declarațiile părții vătămate Bortă Ion și ale martorilor Stelea Valentin, Vrabie Victor și Negară Veaceslav, procesele-verbale de cercetare la fața locului, care denotă cu certitudine că fapta inculpatului întrunește elementele infracțiunii incriminate și a fost săvârșită intenționat, prima instanță urma să emită o sentință de condamnare.

Cu toate că toate probele și actele administrate confirmă învinuirea înaintată, instanța de fond, la emiterea sentinței de încetare a procesului penal în privința inculpatului, nu le-a apreciat corect și obiectiv, în raport cu alte circumstanțe ale comiterii infracțiunii, or, vina acestuia a fost dovedită pe deplin prin materialele cauzei penale.

3.1. A declarat apel și partea vătămată Bortă Ion, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, cu încasarea din contul lui a prejudiciului material în sumă de 627.520 lei.

Apelantul a indicat că, în calitate de parte vătămată, în cadrul procesului penal, nu a putut să prezinte probe, precum acte de vămuire, informație de la Poliția de Frontieră, aceasta fiind obligația organului de urmărire penală și procurorului și a prezentat contractele încheiate între el și firmele din străinătate de unde a procurat utilajele agricole, pe care instanța de fond le-a apreciat contrar art. 101 alin. (1)-(3) Cod de procedură penală, conform căror fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor. Reprezentantul organului de urmărire penală sau judecătorul apreciază probele conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în

mod obiectiv, călăuzindu-se de lege. Nici o probă nu are o valoare dinainte stabilită pentru organul de urmărire penală sau instanța de judecată.

Totodată, instanța de fond nu a luat în considerație faptul că latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie s-a realizat prin acțiunea de dobândire a bunurilor - banilor de la realizarea utilajelor agricole prin înșelăciune. Conform acordului de societate civilă încheiat în mod verbal între el și Paduca Mihail, a găsit și a adus în Republica Moldova utilajele agricole indicate în rechizitoriu, el a muncit pentru acestea o perioadă îndelungată, iar acest fapt poate fi probat, însă inculpatul, după vinderea acestora și-a însușit tot venitul.

Mai mult, nimeni nu a pus întrebarea de unde Paduca Mihail, care nu lucrează, dispune de astfel de sume de bani pentru împrumut sau pentru procurarea tehnicii agricole, locul de unde acesta pretinde că le-a procurat, modul cum au fost introduse în țară.

Or, i-au fost încălcate drepturile prin acțiuni interzise de legea penală și nu este de acord cu sentința de încetare, pe motiv că procurorul care a dispus începerea urmăririi penale nu a anulat ordonanța de neîncepere a urmăririi penale, iar acuzarea nu a solicitat reluarea cercetării judecătorești pentru a prezenta ordonanța de anulare în cadrul acestei etape și nu în cadrul dezbaterilor judiciare.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 decembrie 2021, apelurile au fost admise, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Paduca Mihail a fost achitat de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal, pe motiv că ***fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii.***

Acțiunea civilă înaintată de Bortă Ion a fost respinsă, ca neîntemeiată.

Sechestrul bunului imobil cu numărul cadastral XXXXXX XXXXXX din XXXXXX XXXXXX XXXXXXX XXXX, cu valoarea estimativă de 555.747 lei, ce aparține lui Paduca Mihail, a fost anulat.

A fost respinsă ca neîntemeiată solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 46,50 lei.

Instanța de apel a reținut că în fața instanței de apel, procurorul participant Lisnic Elena, făcând uz de prevederile art. 325 alin. (1) și 326 alin. (1) Cod de procedură penală, prin ***ordonanța din 22.01.2021, a modificat învinuirea*** adusă inculpatului prin actul de sesizare a instanței, învinuindu-l că în perioada anilor 2010-20112, urmărind scopul de cupiditate, exprimat prin dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările acestora și dorind în mod conștient survenirea lor, *prin abuz de încredere, ilicit, a dobândit de la Bortă Ion mijloace bănești în sumă totală de 16.000 euro, ceea ce constituie 1/2 din venitul financiar care ar rezulta din afacerea comună de a importa din diferite țări și de a realiza la un preț mai mare în Republica Moldova, unități de transport și alte bunuri, după cum urmează: două stivuitoare cu capacitatea a câte 3 tone fiecare la prețul 5000 euro per bucată, în total 10.000 euro; două stivuitoare cu capacitatea a câte 6 tone fiecare la prețul de 3000 euro per bucată, în total 6000 euro; două căsuțe pe roți (chemping) a câte 1000 euro per bucată, în total 2000 euro; motor pentru autoturism de model „BMW” la preț de 1000 euro; set pentru vulcanizare auto la preț de 1000 euro; un tractor de model ”MTZ-82” la preț de 10.000 euro; stropitoare pentru livezi la preț de 2000 euro; în total bunuri în*

valoare de 32.000 euro, care conform ratei de schimb valutar al BNM din 01.01.2011 constituie echivalentul a 515.200 lei, iar neonorându-și obligațiile asumate, i-a cauzat lui Bortă Ion un prejudiciu material în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 16.000 euro, **echivalentul a 257.600 lei**, acțiunile fiind încadrate pe art. 190 alin. (5) Cod penal, ca escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, cu cauzare de daune în proporții deosebit de mari.

Instanța de apel a statuat că, **prin judecarea cauzei în limita acuzațiilor aduse prin actul de sesizare a instanței (rechizitoriu)**, respingându-le pe cele din ordonanța procurorului Lisnic Elena din 22.01.2021, va dispune achitarea inculpatului de sub învinuirea înaintată pe art. 190 alin. (5) Cod penal.

Aceasta pentru că, învinuirea nou formulată de către procurorul Lisnic Elena, nu numai că **depășește** acuzațiile aduse prin actul de sesizare a instanței, ci în mod esențial schimbă esența lor.

Ori, **prin noua învinuire**, adusă de către procurorul Lisnic Elena, la examinarea cauzei în apel, de facto, **s-a schimbat esența acuzațiilor aduse anterior prin învinuirea din rechizitoriu**, respectiva diferență constituind în acțiunile și intenția cu care ar fi acționat inculpatul la pretinsa dobândire prin escrocherie a bunurilor de la Bortă Ion, adică, nu prin dobândirea lor nemijlocită, precum se indică în rechizitoriu, ci **prin dobândirea a 1/2 din venitul financiar**, rezultat din înstrăinarea pe teritoriul Republicii Moldova a bunurilor procurate din străinătate, după cum se indică în învinuirea nou adusă.

Astfel, aceste două capete de acuzare sunt absolut diferite, având la bază obiect material diferit: bunurile propriu-zise sau venitul (ratat) ce ar fi fost dobândit din realizarea lor, motiv pentru care, **respingând noua învinuire, pentru că nu este compatibilă cu legea internațională și cea națională**, instanța **se va expune doar asupra acuzațiilor din rechizitoriu**.

Nu este corectă soluția instanței de fond privind încetarea procesului penal în privința inculpatului pe art. 190 alin. (5) Cod penal, prin prisma a două temeuri procesuale diferite, prevăzute de art. 391 alin. (1) pct. 5) și 6) Cod de procedură penală.

Potrivit art. 391 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală, sentința de încetare a procesului penal, se adoptă dacă există o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală sau de clasare a procesului penal, iar pentru încetarea în temeiul pct. 6), trebuie să existe alte circumstanțe, prevăzute de lege, care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspunderea penală, cum ar fi cele de la art. 30, 54, 57-58, 107, 217 alin. (5), art. 325 alin. (4) Cod penal și art. 275 Cod de procedură penală, etc.

De rând cu aceasta, în respingerea argumentului instanței referitor la atragerea repetată a lui Paduca Mihail la răspunderea penală, pentru una și aceeași faptă, pentru care, anterior, prin ordonanța Procuraturii Edineț din 06.11.2013 s-a dispus neînceperea urmăririi penale pe marginea plângerii lui Bortă Ion, **urmează a fi invocate prevederile art. 4 din Protocolul nr. 7, care interzice repetarea procedurilor penale (principiul non bis in idem)** care au dus la pronunțarea unei hotărâri definitive. Acesta consacră nu numai dreptul de a nu fi pedepsit de două ori, ci și dreptul de a nu fi urmărit penal sau judecat de două ori, aplicându-se chiar și în

cazul în care acțiunea penală nu s-a încheiat cu o condamnare. CtEDO a hotărât că art. 4 din Protocolul nr. 7 interzice în mod clar deschiderea unei noi proceduri în cazul în care prima procedură a încetat definitiv (ibidem).

Potrivit art. 275 pct. 8) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată și va fi încetată în cazul în care în privința unei persoane există o hotărâre neanulată de neîncepere a urmăririi penale pe aceleași acuzații.

Art. 274 alin. (7) Cod de procedură penală prevede că dacă se constată că nu a existat sau a dispărut circumstanța pe care se baza propunerea de neîncepere a urmăririi penale, procurorul anulează ordonanța pe care a emis-o și dispune începerea urmăririi penale, iar art. 53¹ alin. (2) lit. d) Cod de procedură penală, potrivit cărui procurorul ierarhic superior (...) anulează total sau parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, actele procurorilor ierarhic inferiori.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO și normelor procesual-penale, se atestă că în speță nu a fost încălcat principiul „*non bis in idem*”, deoarece soluția de neîncepere a urmăririi penale în precedenta procedură nu era definitivă.

Mai mult, *pornirea urmăririi penale la 04.10.2016 și acuzațiile aduse inculpatului la 22.01.2021 nu sunt întocmai identice, cele din urmă depășind volumul bunurilor, pretinse a fi dobândite prin escrocherie, incluse în ordonanța de neîncepere a urmăririi penale din 06.11.2013, mărindu-se cuantumul lor, fapt pentru care cele două acte procesuale nu pot fi interpretate ca aceeași învinuire și pentru aceleași fapte.*

Deci, *nu poate fi reținută nerespectarea de către organul de urmărire penală a principiului „non bis in idem”, cauza urmând a fi soluționată conform art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, în limita acuzațiilor aduse prin actul de sesizare a instanței (învinuirea din rechizitoriu)*, temeinicia cărei va fi verificată prin prisma probelor administrate de către organul de urmărire penală.

La cauză au mai fost anexate în copii un șir de hotărâri judiciare, încheieri de intentare a procedurilor de executare, recipise privind împrumutul luat de la Paduca Mihail de către Bortă Andrei și Bortă Ion, contractul de vânzare-cumpărare a imobilului dintre Bortă Ion și Paduca Mihail, care *nu au nicio relevanță asupra obiectului examinării, confirmând doar litigiile de ordin civil existente între ei*, despre care ambii au relatat în instanța de apel, fapt pentru care *Colegiul nu se va expune în această parte, pentru a nu ieși din limitele învinuirii aduse.*

Cât privește celelalte bunuri, incluse în rechizitoriu: motor pentru autoturism de model „BMW”; set pentru vulcanizare auto și stropitoare pentru livezi, acuzarea *nu a prezentat nicio probă care ar confirma existența de facto a acestora sau procurarea* de către Bortă Ion, în cadrul unei pretinse afaceri comune.

Astfel, lecturând materialele cauzei penale, *prin abordarea critică a declarațiilor părții vătămate Bortă Ion, neconfirmate obiectiv, se atestă ca fiind neîntemeiate argumentele privind pretinsa afacere comună* și verbală de conlucrare, dintre el și inculpat, în care, prin investirea comună a mijloacelor bănești ar fi procurat tehnică, inclusiv agricolă, de peste hotare, cu importarea ei în Republica Moldova și realizarea ulterioară în vederea dobândirii venitului, deoarece *nicio probă prezentată în acest sens nu confirmă acest fapt*, acuzațiile aduse fiind absolut declarative.

De aceea, reieșind din verificarea amplă a datelor prezentate de acuzare pentru fiecare bun aparte, inclus în rechizitoriu, se atestă **netemeinicia învinuirii aduse, care, contrar prevederilor art. 8 Cod de procedură penală, se bazează în special pe presupuneri, neconfirmate obiectiv**, motiv pentru care toate aceste dubii vor fi interpretate în favoarea inculpatului, determinând necesitatea achitării lui pe art. 190 alin. (5) Cod penal, cu respingerea ca fiind neîntemeiată a acțiunii civile, inițiate în procesul penal de către partea vătămată Bortă Ion în sumă de 627.520 lei și a solicitării de încasare a cheltuielilor de judecată în mărime de 46,50 lei, cu anularea sechestrului aplicat asupra bunului imobil cu numărul cadastral XXXXXX XXXXXX din XXXXXX XXXXXX XXXXXX XXXX, cu valoarea estimativă de 555.747 lei, ce aparține lui Paduca Mihail.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, declară recurs ordinar, în care solicită casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Recurentul invocă că, probele administrate dovedesc integral vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Potrivit prevederilor art. 95 alin. (1) Cod de procedură penală, sunt admisibile probele pertinente, concludente și utile administrate în conformitate cu prevederile legii.

Conform art.100 alin. (4) Cod de procedură penală, toate probele administrate în cauza penală vor fi verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv. Verificarea probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe și verificarea sursei din care provin probele, în conformitate cu prevederile legii, prin procedee probatorii respective.

Art. 101 Cod de procedură penală prevede că fiecare probă urmează a fi apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor. Judecătorul apreciază probele conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege.

La adoptarea deciziei de achitare, instanța de apel nu a acordat deplină eficiență acestor prevederi, a făcut aprecieri ale probelor care nu se racordă la valoarea acestora, a reținut inutilitatea tuturor probelor acuzării, care întrunesc toate calitățile unei probe ce poate fi pusă la baza unei sentințe de condamnare, a făcut concluzii care nu se racordă la ansamblul probatoriu acumulat pe cauză, invocând eronat nulitatea probelor.

Totodată, conform art. 394 alin. (3) pct. 2) Cod de procedură penală, la adoptarea unei sentințe de achitare instanța de judecată, enunțând motivele și temeiurile achitării, urmează să indice motivele pentru care a respins probele aduse în sprijinul acuzării.

Or, comiterea infracțiunii incriminate inculpatului, se confirmă prin probe veridice, utile, concludente, care se află într-o coroborare reciprocă, fiind neîntemeiată concluzia instanței de apel referitor la lipsa elementelor infracțiunii.

Mai mult, instanța de apel a statuat că „... instanța de apel judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de apel și numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces; iar în limitele acestor prevederi, instanța de apel este obligată ca, în afara temeiurilor invocate și

cererilor formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt și drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului”, iar, în final, a adoptat neargumentat, o decizie de achitare.

Astfel, instanța de apel, contrar prevederilor art. 414, 417 Cod de procedură penală, ilegal și contradictoriu a dispus achitarea inculpatului, neargumentând existența sau lipsa temeiurilor de încetare a procesului penal invocată de instanța de fond și neclarificând obiectiv circumstanțele cauzei.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

5.1. Declară recurs ordinar și partea vătămată Bortă Ion, în care solicită casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, cu admiterea acțiunii civile.

Recurentul indică că inculpatul a realizat acțiunile de escrocherie prin inducerea în eroare a sa, cu privire la realizarea, îndeplinirea acordului de societate civilă încheiat în mod verbal dintre el și Paduca Mihail, prin care el și-a luat angajamentul să identifice și să aducă în Republica Moldova utilajele agricole indicate în rechizitoriu, iar inculpatul să-i transmită bani pentru procurarea bunurilor și să le realizeze, după vinderea acestora urmând să împartă venitul.

Din probele prezentate rezultă că el și-a îndeplinit obligațiunile, în țară fiind importate două stivuitoare cu capacitatea de 3 tone, prețul unui stivuitor fiind de 5000 euro, la preț total de 10.000 euro; un stivuitor cu capacitatea de 6 tone, prețul unui stivuitor fiind de 3000 euro, un tractor de model „MTZ-82” la prețul de 10.000 euro. Prin contractele de vânzare-cumpărare, anexate la materialele cauzei, a fost confirmat că aceste bunuri au fost căutate peste hotare și procurate de el.

Însă, aprecierea instanței că stivuitoarele au fost transportate în Republica Moldova prin intermediul unei firme de transport comandate de Paduca Mihail, este eronată, deoarece el a recunoscut că inculpatul a achitat transportarea bunurilor și acest fapt a fost obligația acestuia, conform înțelegerii, iar instanța nu a luat în considerație că pentru transportare și, ulterior, pentru devamare și introducere în țară urmau a fi prezentate acte justificative de vindere-procurare a acestor bunuri, aceste acte fiind întocmite pe numele său.

Vinovăția inculpatului a fost demonstrată și prin declarațiile contradictorii ale acestuia, date la urmărirea penală, în prima instanță și în instanța de apel. Or, inițial inculpatul a declarat că nu cunoaște despre utilajele indicate în rechizitoriu, mai apoi a indicat că acestea au fost procurate de el peste hotare, deși el în acea perioadă nu avea nici pașaport de străinătate și nici nu a solicitat deschiderea vizei la careva ambasade. Mai mult, în instanța de apel, inițial, a declarat că nu cunoaște despre tractorul de model „MTZ-82”, mai apoi indicând că acest bun a fost procurat de el.

Acțiunile de escrocherie ale inculpatului s-au realizat și prin faptul că, după transmiterea banilor pentru procurarea utilajelor de peste hotare, în baza recipiselor semnate de el și realizarea a trei stivuitoare și a tractorului de model „MTZ-82”, obținerea nu doar a sumelor transmise lui sub forma împrumuturilor în baza recipiselor dar și a veniturilor suplimentare, el a înaintat în instanța de judecată o acțiune privind restituirea împrumuturilor în sumă de 8700 euro, obținând un titlu executoriu de încasare de la el a sumei date. Or, de la realizarea a trei stivuitoare a fost obținut un profit de 13.000 euro, iar de la tractor de 10.000 euro, în total 23.000

euro, iar bunurile indicate au fost procurate contra sumei de 10.000 euro + 1800 cheltuielile de transport. Mai mult, inculpatul a realizat și celelalte bunuri indicate în rechizitoriu pentru care organul de urmărire penală nu a obținut probe și, astfel, profitul obținut a fost cu mult mai mare de suma de 8700 euro, indicată în recipise.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, când acesta este expus neclar.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul Penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 385 alin. (1) pct. 1) – 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Potrivit art. 394 alin. (3) și (4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a **sentinței de achitare** trebuie să cuprindă indicarea învinuirii pe baza căreia cauza în privința învinuitului a fost trimisă în judecată, descrierea circumstanțelor cauzei constatate de instanța de judecată și enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului, cu indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării. Nu se admite introducerea în sentința de achitare a unor formulări ce ar pune la îndoială nevinovăția celui achitat. Partea descriptivă a **sentinței de încetare** trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal. Conform art. 325 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Potrivit jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 5 din 19.06.2006 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, instanța de fond (*pct. 1., 2. din decizie*):

a) a constatat în descriptiv sumar și divergent că: **„potrivit rechizitoriului, Paduca Mihail, a dobândit de la Bortă I. mai multe bunuri, și anume: două stivuitoare cu capacitatea fiecăruia câte 3 t. și costul de 5000 euro, în total 10.000 euro; două stivuitoare cu capacitatea a câte 6 t., la preț de 3000 euro, în total 6000 euro; două căsuțe pe roți (kemping) a câte 1000 euro**

fiecare, în total 2000 euro; motor pentru autoturism de model „BMW” la preț de 1000 euro; **un set pentru vulcanizare auto la preț de 1000 euro**; un tractor de model „MTZ-82” la preț de 10.000 euro și o stropitoare pentru livezi la preț de 2000 euro..., ...în plângere Bortă I. a solicitat să fie luate măsuri față de Paduca M., care, prin înșelăciune și abuz de încredere, a însușit mai multe bunuri aduse din Europa: 3 stivuitoare; 2 căsuțe pe roți (chemping); un utilaj pentru vulcanizare; un aparat profesional pentru spălătorie auto de model „Korcher”, însă, în rechizitoriu pe dosarul dat au fost indicate mai multe bunuri și anume: 4 stivuitoare; 2 căsuțe pe roți (chemping), motor pentru autoturism de model „BMW”, set pentru vulcanizare, un tractor de model „MTZ-82”, stropitoare pentru livezi. Prin urmare, în rechizitoriu se regăsesc bunurile indicate în cererea lui Bortă I. din 07.10.2013 și în ordonanța de neîncepere a urmăririi penale din 06.11.2013 și anume, **3 stivuitoare; 2 căsuțe pe roți (chemping); un utilaj pentru vulcanizare; un aparat profesional pentru spălătorie auto de model „Korcher”, care nu se regăsește în rechizitoriul prezentei cauze.** Respectiv, procurorul nu putea începe urmărirea penală asupra ultimelor bunuri enumerate, deoarece exista **ordonanța de neîncepere a urmăririi penale din 06.11.2013..., fiind stabilită încetarea procesului în partea bunurilor indicate în ordonanța din 06.11.2013, instanța se v-a expune asupra bunurilor indicate în rechizitoriu, și anume: 4 stivuitoare; 2 căsuțe pe roți (chemping), motor pentru autoturism de model BMW, set pentru vulcanizare, un tractor de model „MTZ-82”, stropitoare pentru livezi..., acuzarea nu a prezentat probe pertinente și concludente, limitându-se la declarațiile părții vătămate, care nu a prezentat actele de proveniență a 4 stivuitoare; 2 căsuțe pe roți (chemping), motor pentru autoturism de model „BMW”, set pentru vulcanizare, un tractor de model „MTZ-82”, stropitoare pentru livezi, înregistrarea lor la organele de resort, etc.”.**

Prin urmare, este absolut neclar în care limite și în raport cu care circumstanțe concrete în fapt și în drept - bunuri dobândite de la partea vătămată, invocate în rechizitoriu, dar și în ordonanța de neîncepere a urmăririi penale din 06.11.2013, a judecat cauza.

Ori, a statuat inițial că: „**fiind stabilită încetarea procesului în partea bunurilor indicate în ordonanța din 06.11.2013 – 3 stivuitoare; 2 căsuțe pe roți (chemping); un utilaj pentru vulcanizare**”, ulterior s-a contrazis concluzionând că: „**instanța se va expune asupra bunurilor indicate în rechizitoriu, și anume: 4 stivuitoare; 2 căsuțe pe roți (chemping), motor pentru autoturism de model BMW, set pentru vulcanizare, un tractor de model „MTZ-82”, stropitoare pentru livezi**”, adică și privind bunurile față de care urma să înceteze procesul penal, deoarece **există o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă, de neîncepere a urmăririi penale;**

b) hotărând, totuși, să judece cauza pe fond, adică că: „instanța se v-a expune asupra bunurilor indicate în rechizitoriu, și anume: 4 stivuitoare; 2 căsuțe pe roți (chemping), motor pentru autoturism de model BMW, set pentru vulcanizare, un tractor de model „MTZ-82”, stropitoare pentru livezi”, a statuat în descriptiv, absolut neclar și divergent, diverse motive proprii unei sentințe de achitare, care se contrazic reciproc și generează consecințe juridice diferite, cum ar fi că: „...sunt irelevante declarațiile părții vătămate că a cumpărat bunurile indicate în rechizitoriu pentru inculpat, deoarece lipsesc careva acte, și anume, contracte de vânzare-cumpărare, contracte de afaceri, acte de vămuire, procuri pe numele lui Paduca M..., instanța nu a stabilit că bunurile din rechizitoriu au fost procurate pentru Paduca M..., probele pe care și-a întemeiat învinuirea acuzarea, nu dovedesc că bunurile au fost procurate pentru Paduca Mihail sau la solicitarea acestuia, circumstanțe în care nu s-a constatat că partea vătămată a fost indusă în eroare de inculpat..., acuzarea nu a prezentat probe pertinente și concludente, limitându-se la declarațiile părții vătămate, care nu a prezentat actele de proveniență a 4 stivuitoare; 2 căsuțe pe roți (chemping), motor pentru autoturism de model „BMW”, set pentru vulcanizare, un tractor de model „MTZ-82”, stropitoare pentru livezi, înregistrarea lor la organele de resort, etc...”, apoi a reținut elemente proprii unei sentințe de încetare, cum ar fi că: „...potrivit art. 391 alin. (6) Cod de procedură penală, **sentința de**

încetare a procesului penal se adoptă dacă există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală..., deci, circumstanțele expuse supra exclud tragerea la răspundere penală a lui Paduca M., cu încetarea procesului...”.

Totodată, în dispozitiv a dispus divergent: „A înceta procesul penal în cauza lui Paduca Mihail, învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal în legătură cu existența hotărârii organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane, pentru aceeași faptă de neîncepere a urmăririi penale și există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală”, fiind absolut neclar la care parte concretă din învinuirea formulată inculpatului se referă aceste două soluții, privite separat.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, acesta fiind expus neclar.

În al doilea rând, conform art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Conform art. 325 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare. Potrivit art. 326 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, procurorul care participă la judecarea cauzei penale în primă instanță și în instanța de apel este în drept să modifice, prin ordonanță, învinuirea adusă inculpatului în cadrul urmăririi penale în sensul agravării ei dacă probele cercetate în ședința de judecată dovedesc incontestabil că inculpatul a săvârșit o infracțiune mai gravă decât cea incriminată anterior. În instanța de apel, procurorul poate modifica acuzarea în sensul agravării doar în cazul în care a declarat apel. Dacă, în cadrul judecării cauzei, se constată că inculpatul a săvârșit o altă infracțiune sau că au apărut circumstanțe noi care vor influența la încadrarea juridică a învinuirii aduse lui, instanța, la cererea procurorului, amână examinarea cauzei pe un termen de până la o lună și o restituie procurorului pentru efectuarea urmăririi penale privind această infracțiune sau pentru reluarea urmăririi penale, în modul stabilit la art.287, pentru formularea unei învinuiri noi și înaintarea acesteia inculpatului, cu participarea apărătorului. Conform art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală, dacă, în procesul judecării cauzei, ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată nu confirmă învinuirea adusă inculpatului, procurorul este obligat să renunțe parțial sau integral la învinuire. Renunțarea procurorului la învinuire se face prin ordonanță motivată și atrage adoptarea de către instanța de judecată a unei sentințe de achitare sau de încetare a procesului penal. Potrivit art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Conform art. 394 alin. (3) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie

să cuprindă indicarea învinuirii pe baza căreia cauza în privința învinutului a fost trimisă în judecată, descrierea circumstanțelor cauzei constatate de instanța de judecată și enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului, cu indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării. În corespundere cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform jurisprudenței naționale, chestiunile pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate (pct. 4. din decizie):

a) nu a indicat în descriptiv învinuirea pe baza căreia a rejudecat cauza potrivit regulilor generale, constatând absolut sumar, neclar și divergent că: „în fața instanței de apel, procurorul participant Lisnic Elena, făcând uz de prevederile art. 325 alin. (1) și 326 alin. (1) Cod de procedură penală, prin **ordonanța din 22.01.2021, a modificat învinuirea adusă inculpatului prin actul de sesizare a instanței, învinuindu-l că în perioada anilor 2010-20112, urmărind scopul de cupiditate, exprimat prin dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările acestora și dorind în mod conștient survenirea lor, prin abuz de încredere, ilicit, a dobândit de la Bortă Ion mijloace bănești în sumă totală de 16.000 euro, ceea ce constituie 1/2 din venitul financiar care ar rezulta din afacerea comună de a importa din diferite țări și de a realiza la un preț mai mare în Republica Moldova, unități de transport și alte bunuri, după cum urmează: două stivuitoare cu capacitatea a câte 3 tone fiecare la prețul 5000 euro per bucată, în total 10.000 euro; două stivuitoare cu capacitatea a câte 6 tone fiecare la prețul de 3000 euro per bucată, în total 6000 euro; două căsuțe pe roți (chemping) a câte 1000 euro per bucată, în total 2000 euro; motor pentru autoturism de model „BMW” la preț de 1000 euro; set pentru vulcanizare auto la preț de 1000 euro; un tractor de model ”MTZ-82” la preț de 10.000 euro; stropitoare pentru livezi la preț de 2000 euro; în total bunuri în valoare de 32.000 euro, care conform ratei de schimb valutar al BNM din 01.01.2011 constituie echivalentul a 515.200 lei, iar neonorându-și obligațiile asumate, i-a cauzat lui Bortă Ion un prejudiciu material în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 16.000 euro, **echivalentul a 257.600 lei**, acțiunile fiind încadrate pe art. 190 alin. (5) Cod penal, ca escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, cu cauzare de daune în proporții deosebit de mari..., **prin judecarea cauzei în limita acuzațiilor aduse prin actul de sesizare a instanței (rechizitoriu)**, respingându-le pe cele din ordonanța procurorului Lisnic Elena din 22.01.2021, v-a dispune achitarea inculpatului de sub învinuirea înaintată pe art. 190 alin. (5) Cod penal..., **aceasta pentru că**, învinuirea nou formulată de către procurorul Lisnic Elena, nu numai că **depășește** acuzațiile aduse prin actul de sesizare a instanței, ci în mod esențial schimbă esența lor..., **prin noua învinuire**, adusă de către procurorul Lisnic Elena, la examinarea cauzei în apel, de facto, **s-a schimbat esența acuzațiilor aduse anterior prin învinuirea din rechizitoriu**, respectiva diferență constituind în acțiunile și intenția cu care ar fi acționat inculpatul la pretinsa dobândire prin escrocherie a bunurilor de la Bortă Ion, adică, nu prin dobândirea lor nemijlocită, precum se indică în rechizitoriu, ci **prin dobândirea a 1/2 din venitul financiar**, rezultat din înstrăinarea pe teritoriul Republicii Moldova a bunurilor procurate din străinătate, după cum se indică în învinuirea nou adusă..., aceste două capete de acuzare sunt absolut diferite, având la bază obiect material diferit: bunurile propriu-zise sau venitul (ratat) ce ar fi fost dobândit din realizarea lor, motiv pentru care, **respingând noua învinuire, pentru că nu este compatibilă cu legea internațională și cea națională**, instanța se va expune doar asupra acuzațiilor din**

rechizitoriu. cât privește celelalte bunuri, incluse în rechizitoriu: motor pentru autoturism de model „BMW”; set pentru vulcanizare auto și stropitoare pentru livezi, acuzarea **nu a prezentat nicio probă care ar confirma existența de facto a acestora sau procurarea de către Bortă Ion, în cadrul unei preținse afaceri comune...**”.

Deci, este neclar a judecat cauza în raport cu învinuirea formulată inculpatului prin rechizitoriu sau prin ordonanța de modificare a învinuirii din 22.01.2021, dacă au fost luate în considerare sau nu ordonanța de neîncepere a urmăririi penale din 06.11.2013 și ordonanța din 21.12.2018 privind anularea ordonanței din 06.11.2013, ca nefondată, dacă a afectat sau nu volumul învinuirii formulate inculpatului circumstanțele de fapt și de drept invocate în ordonanța de neîncepere a urmăririi penale din 06.11.2013, în caz dacă s-a ținut cont de acest act procedural;

b) nu a coroborat noua învinuire înaintată inculpatului în apel prin ordonanța de modificare a învinuirii din 22.01.2021 cu prescripțiile concrete din art. 320 alin. (5), 325 alin. (1) și (2) și 326 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală.

Mai mult, în descriptiv lipsește cu desăvârșire argumentarea în fapt și drept, de ce instanța ar fi decis să judece cauza potrivit rechizitoriului, care conține o învinuire mai gravă – *cauzarea prejudiciului material în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 32.000 euro, echivalentul a 515.200 lei, conform cursului valutar al BNM din 01.01.2011, și de la care procurorul a renunțat în instanța de apel, în raport cu ordonanța de modificare a învinuirii din 22.01.2021, prin care este imputată inculpatului o învinuire mai blândă - i-a cauzat lui Bortă Ion un prejudiciu material în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 16.000 euro, echivalentul a 257.600 lei., și pe care procurorul a susținut-o în fața instanței de apel;*

c) a statuat în descriptiv, absolut neclar, divergent și concomitent, diverse **motive de achitare dar și de încetare a procesului penal**, care se contrazic reciproc și generează consecințe juridice diferite, cum ar fi că: „...cât privește celelalte bunuri, incluse în rechizitoriu: motor pentru autoturism de model „BMW”; set pentru vulcanizare auto și stropitoare pentru livezi, acuzarea **nu a prezentat nicio probă care ar confirma existența de facto a acestora sau procurarea de către Bortă Ion, în cadrul unei preținse afaceri comune...**, lecturând materialele cauzei penale, **prin abordarea critică a declarațiilor părții vătămate Bortă Ion, neconfirmate obiectiv, se atestă ca fiind neîntemeiate argumentele privind pretinsa afacere comună și verbală de conlucrare, dintre el și inculpat, în care, prin investirea comună a mijloacelor bănești ar fi procurat tehnică, inclusiv agricolă, de peste hotare, cu importarea ei în Republica Moldova și realizarea ulterioară în vederea dobândirii venitului, deoarece nicio probă prezentată în acest sens nu confirmă acest fapt...**, reieșind din verificarea amplă a datelor prezentate de acuzare pentru fiecare bun aparte, inclus în rechizitoriu, se atestă **netemeinicia învinuirii aduse, care, contrar prevederilor art. 8 Cod de procedură penală, se bazează în special pe presupuneri, neconfirmate obiectiv, motiv pentru care toate aceste dubii vor fi interpretate în favoarea inculpatului, determinând necesitatea achitării lui...**, în respingerea argumentului instanței referitor la atragerea repetată a lui Paduca Mihail la răspunderea penală, pentru una și aceeași faptă, pentru care anterior prin ordonanța Procuraturii Edineț din 06.11.2013 s-a dispus neînceperea urmăririi penale pe marginea plângerii lui Bortă Ion, **urmează a fi invocate prevederile art. 4 din Protocolul nr. 7, care interzice repetarea procedurilor penale (principiul non bis in idem) care au dus la pronunțarea unei hotărâri definitive...**, **pornirea urmăririi penale la 04.10.2016 și acuzațiile aduse inculpatului la 22.01.2021 nu sunt întocmai identice, cele din urmă depășind volumul bunurilor, preținse a fi dobândite prin escrocherie, incluse în ordonanța de neîncepere a urmăririi penale din 06.11.2013, mărindu-se cuantumul lor, fapt pentru care cele două acte procesuale nu pot fi interpretate ca aceeași învinuire și pentru aceleași fapte., nu poate fi reținută nerespectarea de către organul de urmărire penală a principiului „non bis in idem”, cauza urmând a fi soluționată conform art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, în limita acuzațiilor aduse prin actul de sesizare a instanței (învinuirea din rechizitoriu), temeinicia**

cărei va fi verificată prin prisma probelor administrate de către organul de urmărire penală..., cât privește celelalte bunuri, incluse în rechizitoriu: motor pentru autoturism de model „BMW”; set pentru vulcanizare auto și stropitoare pentru livezi, acuzarea **nu a prezentat nicio probă care ar confirma existența de facto a acestora sau procurarea de către Bortă Ion, în cadrul unei preținse afaceri comune...**”.

Totodată, în dispozitiv s-a contrazis, dispunând achitarea inculpatului pe motiv că **fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii;**

d) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete de fapt și drept invocate în învinuirile formulate inculpatului, neindicând motivele pentru care a respins probele și a admis alte dovezi.

Mai mult, concluziile neclare că: „...la cauză au mai fost anexate în copii un șir de hotărâri judiciare, încheieri de intentare a procedurilor de executare, recipise privind împrumutul luat de la Paduca Mihail de către Bortă Andrei și Bortă Ion, contractul de vânzare-cumpărare a imobilului dintre Bortă Ion și Paduca Mihail, care **nu au nicio relevanță asupra obiectului examinării, confirmând doar litigiile de ordin civil existente între ei, despre care ambii au relatat în instanța de apel, fapt pentru care Colegiul nu se va expune în această parte, pentru a nu ieși din limitele învinuirii aduse...**”, nu corespund exigențelor prescrise în art. 101 Cod de procedură penală, privind evaluarea și aprecierea probelor administrate în cadrul cauzei penale.

Ori, aprecierea completă și justă a probelor trebuie să se întemeieze pe o analiză minuțioasă a materialului probator și apoi pe o sinteză a evaluărilor făcute. Analiza probelor presupune examinarea fiecărui element probatoriu în parte, pentru a se înlătura tot ce nu are legătură cu cauza, tot ce este vag și nesigur. În cadrul operației de sinteză, probele sunt examinate în ansamblul lor, confirmându-se unele pe altele și ducând la o concluzie univocă, ce trebuie să fie reflectată în soluția dată cauzei, care urmează a fi motivată astfel încât raționamentele ce au stat la baza aprecierii probelor să poată fi supuse controlului judiciar.

Astfel, împrejurările enunțate relevă, în mod clar și evident, că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza în conformitate cu rigorile prevăzute de lege, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, acesta fiind expus neclar, și că recursurile ordinare sunt întemeiate.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor ordinare, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlătore erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

d e c i d e:

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei și de partea vătămată Bortă Ion, casează total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 23 decembrie 2021, în privința inculpatului Paduca Mihail XXXXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 29 iulie 2022.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Boico